

«Дифтонгнуудай орон» Страна дифтонгов

«Дифтонгнууд» гэнэн
шэнэ темээр танилсалгын хэшээл-онтохон
Урок – сказка 4 –дэхи класста (электронно ном
соогоо абтанхай)

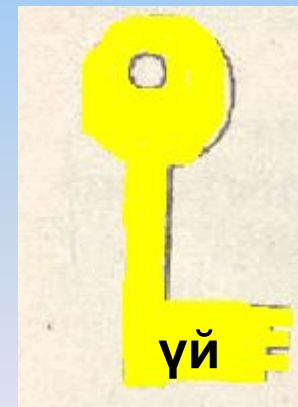
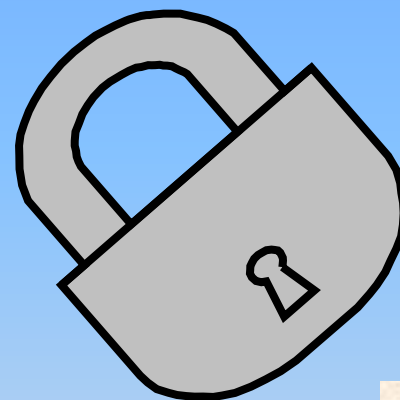
Багша: Марактаева С.Н.

Хэшээлэй зорилгонууд:

- Дифтонгнууд тухай ойлгосотой танилсуулха, бэхижүүлхэ.
Дифтонгнуудые зүбөөр үгүүлжэ һургаха.
Дифтонгнуудай зүб бэшэлгын дүримүүдээр танилсуулха.
- Үхибүүдэй аман хэлэлгэ хүгжөөлгэ.
- Онтохоной, нааданай аргаар буряад түрэл хэлэндээ үхибүүдэй һонирхол татуулха.

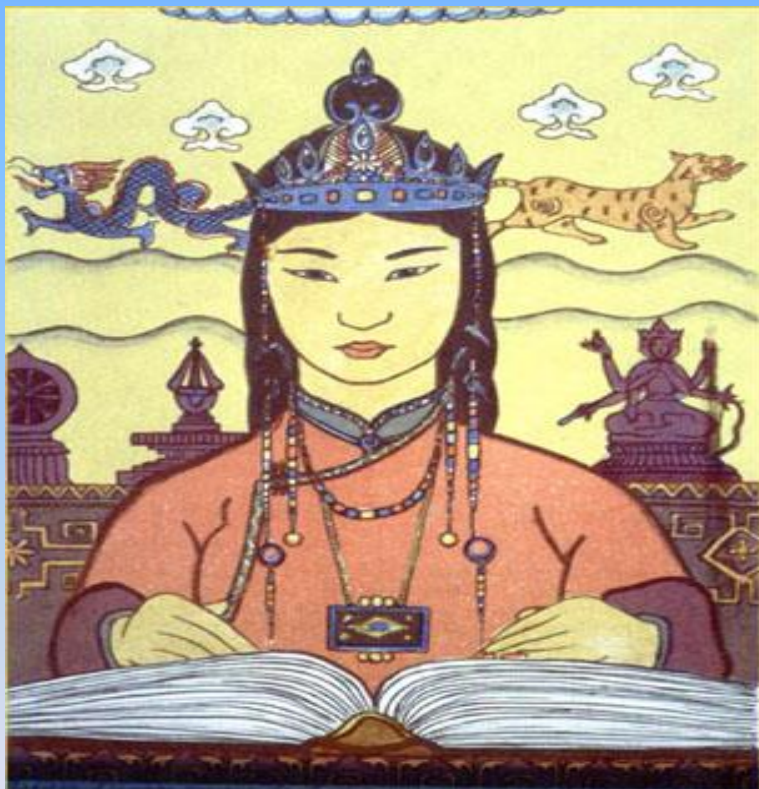
Энэ суурга түлхюурээр нээгты:

Эдэ абяануудыг зүб үгүүлэгты.

Онтохон «Дифтонгнуудай орон»

*Урайхани урайнда
Урайни сагай мэндэдэ
Түрүүхэни түрүүндэ
Түрүүни сагай мэндэдэ
Буряад манай хэлэндэ,
Аялгануудай баян орондо
Дифтонгнууд гэжэ абяанууд
Жаргалтай ажаһуудаг байгаа.*

Аялгануудай орон

Эрэ	Эмэ	Эрсэ
а, аа, ай, я, яа о, оо, ой, ё, ёо у, уу, уй	э, ээ, эй, е, еэ, өө ү, үү, үй	и, ии, ы ю, юу

Эрэ	Эмэ	Эрсэ
а, аа, ай , я, яа о, оо, ой , ё, ёо у, уу, уй	э, ээ, эй , е, еэ, өө ү, үү, үй	и, ии, ы ю, юу

Шэнэ үгэнүүдээр, дүримүүдээр
танилсаа ~~наа~~, зүб уншажа, бэшэжэ
нураа ~~наа~~, дифтонгнуудыетнай
тэхэрюулхэб!

АЙ

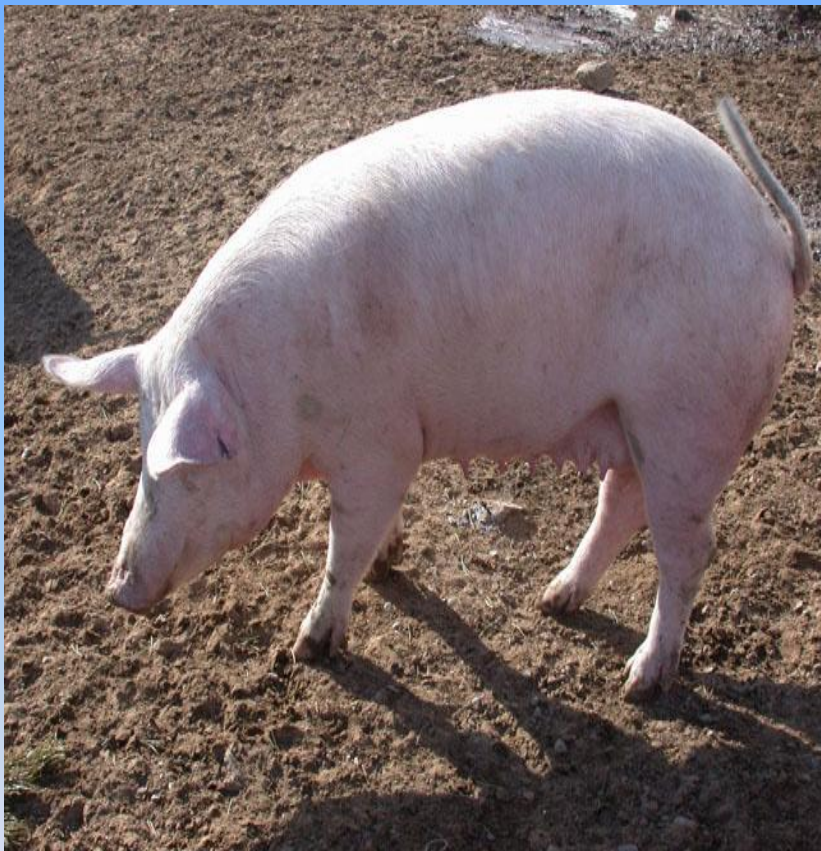

хандагай

хараасгай

АЙ

гахай

баабгай

ОЙ

МОГОЙ

НОХОЙ

ОЙ

мойтон

борбоосгой

Дүрим

Ай, ой аялганууд үгын алишье
үедэ бэшэгдэдэг.

айраг

харайна

аймхай

оймһон

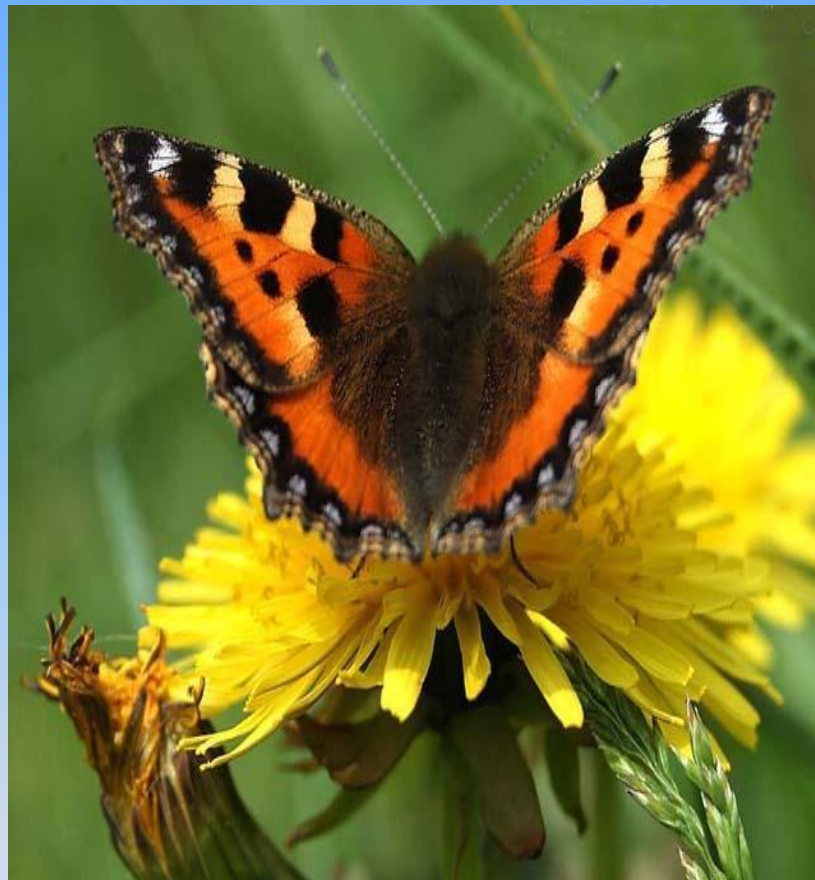
могой

борбоосгой

ЭЙ

миисгэй

эрбээхэй

ЭЙ

мэлхэй

мөөдэй

Дүрим

Эй аялган үгын эхин үеһөө бэшэндэ
бэшэгдэдэг.

Бээлэй

эрбээхэй

төөдэй

Мэлхэй

миисгэй

мөөдэй

УЙ

уйлана

уймар

ҮЙ

түйсэ

түймэр

ҮЙ

үйлсэ

гүйнэ

Дүрим

Уй, үй аялганууд үгын эхин үедэ
бэшэгдэдэг.

уйтан

уймар

түймэр

уйлана

үйлсэ

хүйтэн

дэл
х... эй

...м
ар

нох.
..

туул
...

г...н
э

эрб
ээх.. эй
,

шаа
зг...

баа
бг...

толг
...

т...
мэр,

г...н
а

төө
д..

мал
г...

ээзг
...

мии
сг...

...л
ана

Мэргэн нурагша

Баярай забһар

Нэгэн, хоёр – бодоёл даа,
Нэнгэн, найган тогтоёл даа.
Альгаа ташан наадайл даа,
Арбагашан ниидээл даа.
Бэшээлди даа,
Бэшээлди даа,
Бэшэг бэшээд,
Эсээлди даа.
Барбаадайгаа –
Барһаханаа,
Долёобороо,
Дундахия
Үэжэрээбди,
Үэгсэрээбди,
Үэжэрхээрээ
Үэргээгээбди.
Дахин һуугаад
Дабтахамнай.
Бээрэнгйгеер
Бэшэхэмнай.

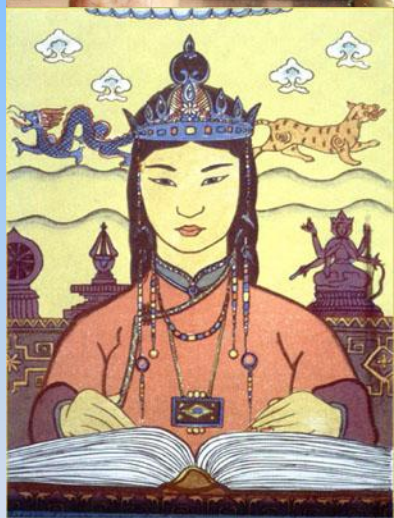

*Амидадай
ажамидарал тухай*

Могой – хортой амитан.
Баабгай үбэлдөө эшээн соогоо
унтадаг.
Нохой – хүнэй нүхэр.
Мэлхэй удаагаар ябадаг.
Миисгэй хулгана баридаг гэрэй
амитан.
Эрбээхэй сэсэгүүдэй шүүнээр
хооллодог.
Хараасгай уургайгаа гэрэй
хушалта доро заһадаг.
Хандагай намартаа эбэрээ
хаядаг.

Нажарай хїрэ соогоо **Эрдэмэй гал**
носоое! «Мүшэтэ саг» гэжэ
наадая, мүнөөдэрэйнгээ хэшээл
дээрэ абahan мэдэсэнүүдээ
бэхижүүлэе.

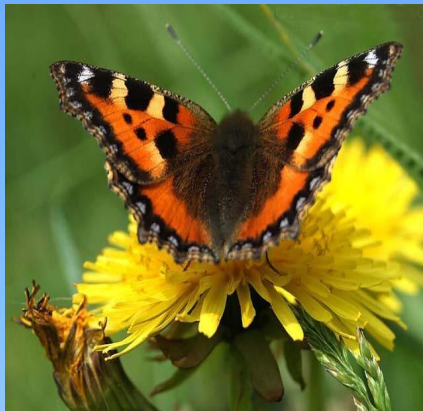
МҮШЭТЭ САГ

1

2

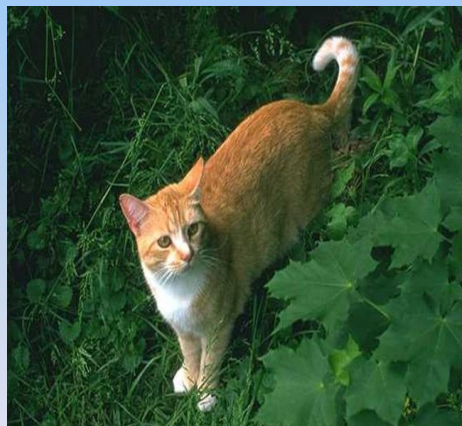
3

4

5

6

7

8

Асуудалнууд

1. Ямар амитан үбэлдөө эшээн соогоо унтадаг бэ?
2. Хоротой амитан.
3. Удаан ябадаг амитан.
4. Ямар амитан хулгана баридаг бэ?
5. Юун сэсэгүүдэй шүүнээр хооллодог бэ?
6. Ямар амитан намартаа эбэрээ хаядаг бэ?
7. Хүнэй нүхэр.
8. Юун уургайгаа гэрэй хушалта доро заһадаг бэ?

ХОРГОДООН

1

2

3

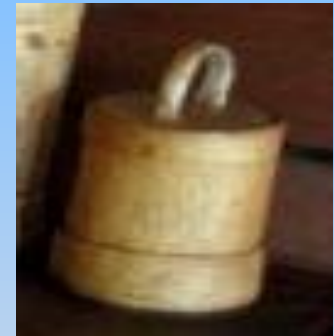
4

5

6

7

8

9

10

*Гал гуламтадамнай
Эрдэмэй гал
хододоо аһажа байг лэ!*

